

Toespraak van Voorzitter Metsola tijdens de top EU-Westelijke Balkan
Tivat, Montenegro
5 juni 2026

Bedankt, António.

President Milatović, beste Jakov, bedankt dat je ons hier in het mooie Montenegro ontvangt.

Beste collega's,

Het Europees Parlement is altijd al de grootste pleitbezorger geweest van de uitbreiding van de EU. Deze legislatuur vormt hierop geen uitzondering.

Met een regio die klaar is om vooruit te gaan en een geopolitiek moment dat dit ook vereist, wordt ons momenteel een echte kans geboden. Maar dergelijke kansen blijven niet onbeperkt bestaan. We moeten het momentum benutten dat zich nu aandient. Uitbreiding is een strategische keuze die we moeten maken. We staan allemaal onder druk, ons project wordt onder druk gezet van alle kanten en als we willen reageren op een manier die laat zien dat onze Europese manier, met kalmte, stabiliteit en voorspelbaarheid, nog steeds de juiste weg is, is er geen betere oplossing voor onze vrienden en geen betere manier om onze vijanden van antwoord te dienen dan uitbreiding.

Ik wil vandaag ingaan op twee punten. Het eerste is wat ik “praktische” integratie noem.

Willen mensen blijven geloven in het uitbreidingsproces, als een reële mogelijkheid in plaats van een verre droom, dan moeten ze vooruitgang zien. Ze moeten de voordelen voelen en zien waar deze weg heen leidt.

Daarom heeft het Europees Parlement de verordening betreffende de hervormings- en groeifaciliteit voor de Westelijke Balkan ter waarde van 6 miljard EUR in een recordtempo aangenomen. En laat het duidelijk zijn: de steun is niet alleen gekoppeld aan hervormingen, maar ook aan diepere integratie binnen de regio zelf — met inbegrip van financiering voor vervoer, infrastructuur en energieconnectiviteit.

Gisteren kreeg de Commissie een mandaat om onderhandelingen met jullie landen te starten om alle zes de landen van de Westelijke Balkan onder de “roaming tegen thuistarief”-regeling van de Europese Unie te brengen. Dit is iets waar het Europees Parlement op heeft aangedrongen, en ik ben blij dat het eindelijk zo ver is.

Ik begrijp ook de gedachtegang achter een voorlopige status of een status als geassocieerd lid of “waarnemer”. Die kunnen nuttig zijn, naast geleidelijke toegang tot de eengemaakte markt van de EU op basis van vooruitgang bij binnenlandse hervormingen. Maar ze kunnen niet de plaats innemen van lidmaatschap, en we moeten duidelijk zijn dat deze formats een stap in de richting van lidmaatschap zijn en geen manier om de toetreding uit te stellen.

Zo kom ik bij mijn tweede punt: benchmarks voor toetreding.

Uitbreiding is een op verdienste gebaseerd proces en moet dat ook blijven. Ik weet hoe frustrerend het soms is, maar de bescherming van de rechtsstaat, pluralisme en de grondrechten is noodzakelijk. Zij zijn de bouwstenen voor al het andere.

Dit is evenwel geen reis die jullie alleen moeten maken. In het Europees Parlement werken we nauw samen met de parlementen in jullie landen om wetgeving aan te passen en de verschillende mijlpalen te bereiken. Jullie kunnen rekenen op de steun van het Europees Parlement.

Ik wil dit moment ook aangrijpen om de rol van de lidstaten te benadrukken. Nauwere samenwerking met de nationale parlementen en met de mensen thuis zal van essentieel belang zijn om ervoor te zorgen dat de steun die nodig is voor de volgende stappen in een vroeg stadium wordt opgebouwd, en dat ze solide is. Dat zal in elke fase van het proces van belang zijn — ook wanneer uiteindelijk toetredingsverdragen moeten worden geratificeerd.

Want als een kandidaat-lidstaat hervormingen doorvoert en aan de toetredingsvoorwaarden voldoet, moet ook Europa van zijn kant resultaten leveren. Uitbreiding is niet een soort van geschenk, of liefdadigheid. Het is tweerichtingsverkeer, het is een win-winsituatie en we kunnen geen verwachtingen scheppen zonder resultaten te leveren. En als we niet handelen, is het niet alleen onze geloofwaardigheid die op het spel staat, maar ook de veiligheid en stabiliteit in onze onmiddellijke omgeving — en bij uitbreiding die van alle Europeanen.

Dank u.